

---

## Elektroniske konsultasjoner

---

### ARTIKKEL

---

*Tips Nettredaksjonen om brukererfaringer og spennende Internett-adresser.  
Telefon 23 10 90 00, telefaks 23 10 90 40, eller e-post:  
grete.strand@legeforeningen.no eller  
kristin.green.nicolaysen@legeforeningen.no*

Nesten halvparten av alle amerikanere som har Internett-tilknytning, har benyttet nettet for å skaffe seg medisinskinformasjon det siste året. Utfordringene som følger av Internett-konsultasjoner, er behandlet i et temanummer av *JAMA*, og legene anbefales å gripe de muligheter som den nye teknologien gir (1).

Bruk av elektronisk post (e-post) i kommunikasjonen mellom lege og pasient kan sammenliknes med introduksjonen av telefonen for vel 100 år siden. Mens telefonen nesten umiddelbart ble tatt i bruk av både leger og pasienter, er defleste leger skeptiske til å bruke e-post, skriver Alissa R. Spielberg i en oversiktsartikkel om etikk og jus ved elektroniske konsultasjoner (2).

Leger bruker Internett først og fremst til faglig oppdatering og kollegial kontakt, og frykten for å drukne i henvendelser er sannsynligvis det viktigste hinder for bruk av e-post i kommunikasjon med pasientene. I tillegg er det betenkeligheter i forhold til konfidensialitet og datasikkerhet ved pasientkontakt på nettet.

Noen hevder at e-post faktisk kan redusere andre former for lege-pasientkontakt. E-post kan avsendes og besvares når det passer henholdsvis sender og mottaker, svarene kan utformes med nødvendig gjennomtanke og hele dialogen kan arkiveres. E-post til og fra pasienter må betraktes som en del av journalen, og må lagres i henhold til dette.

En gjennomgang av 1 239 e-posthenvendelser til en barneavdeling ved et amerikansk sykehus over en periode på 33 måneder er publisert i samme nummer av *JAMA* (3). De fleste henvendelser kom fra pasientenes pårørende, og i 69% av tilfellene var det spesifikke spørsmål om årsaker til barns sykdom eller spørsmål om diagnostikk og behandling. Hver tiende henvendelse kom fra leger. 87% av henvendelsene ble besvart i løpet av 48 timer, og gjennomsnittlig tok det fire minutter å lese og besvare hver melding. Forfatterne konkluderer med at e-post er et effektivt hjelpemiddel i pasientkommunikasjonen, og noen familier foretrakk e-postkonsultasjoner fremfor direkte kontakt.

Legers reaksjon på pasientforespørsler ved hjelp av e-post varierer sterkt. For å undersøke påliteligheten av svar på pasient spørsmål via e-post er en fiktiv dermatologisk sykehistorie sendt til 58 hudleger og hudavdelinger med e-postadresser (4). Halvparten svarte på forespørselen. Ni av de spurte nektet å uttale seg uten å se pasienten, 27 anbefalte pasienten å søke egen lege og 17 nevnte den korrekte "diagnosen" i svaret sitt. Av dem som svarte, sa en firedel at de regelmessig besvarte slike forespørsler individuelt, mens en firedel sa at de vanligvis svarte med standardmeldinger. De samme forfatterne sendte en tilsvarende sykehistorie, som beskrev herpes zoster-symptomer hos en immunosupprimert pasient, til 17 leger som åpent tilbyr elektroniske konsultasjoner (5). Ti meldte tilbake, men tre av dem gav ingen råd fordi de ikke behersket dermatologi. Av de øvrige tok fem seg betalt og to gav gratis tilbakemelding. Rådene fra fem av de sju svarerne ble karakterisert som faglig tilfredsstillende, mens to gav heller tvilsomme råd om å "puste dypt inn i frisk luft og drikke regnvann". Det er i dag ikke noen mulighet for å skille seriøse fra useriøse tjenesteytere på Internett, og pasienter må informeres om dette.

Konsultasjoner ved hjelp av Internett kan være begynnelsen på en ny æra i lege-pasient-forholdet, selv om mange problemer må løses før systemet fungerer tilfredsstillende både for lege og pasient.

- Magne Nylenna, Tidsskriftet

## Om annonsering av kurs og møter på nettet

Legeforeningens kurskatalog på Internett finner du under knappen Kurs og møter på Legeforeningens hjemmeside(). Katalogen inneholder kurs som arrangeres av de fire medisinske fakultetene samt Legeforeningens egne kurs i videre- og etterutdanning av leger. Foruten disse kursene, inneholder nettutgaven også andre kurs og møter som blir meldt til Legeforeningen.

For å få en mest mulig komplett kurskatalog på nett oppfordrer vi alle som arrangerer kurs eller møter for leger om å sende en melding og et program til nettredaksjonen (nettredaksjonen@legeforeningen.no).

Husk informasjon om tid og sted, arrangør, målgruppe, antall deltakere, kurstimer, spesialistgodkjenning og påmeldingsadresse og frist for påmelding. Programmet kan legges ved meldingen som fil.

Nettredaksjonen forbeholder seg retten til å avgjøre hva som får plass på sidene, men alle kurs som er godkjent for spesialistutdanningen vil være sikret plass.

- Kristin Green Nicolaysen, Nettredaksjonen

---

### LITTERATUR

1. Ferguson T. Digital doctoring – opportunities and challenges in electronic patient-physician communication. JAMA 1998; 280: 1361–2.
2. Spielberg AR. On call and online. Sociohistorical, legal, and ethical implications of e-mail for the patient-physician relationship. JAMA 1998; 280: 1353–9.
3. Borowitz SM, Wyatt JC. The origin, content, and workload of e-mail consultations. JAMA 1998; 280: 1321–4.
4. Eysenbach G, Diepgen TL. Responses to unsolicited patient e-mail requests for medical advice on the World Wide Web. JAMA 1998; 280: 1333–5.

5. Eysenbach G, Diepgen TL. Evaluation of cyberdocs. Lancet 1998; 352: 1526.

---

Publisert: 10. januar 1999. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 22. mars 2026.